

РЕШЕНИЕ

№ 2082

гр. София, 30.03.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 65 състав, в публично заседание на 17.03.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ванина Колева

при участието на секретаря Ирена Йорданова и при участието на прокурора Първолета Станчева, като разгледа дело номер **11948** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 – 207 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Образувано по исковата молба на [фирма], ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление [населено място], Софийска област, с която срещу Държавен фонд "Земеделие" е предявен иск за сумата 126 673,13 лева, представляваща изтеклата върху сумата 985 093, 18 лева законна лихва за периода 20.10. 2016 г. - 25.01.2018 г. или за времето от датата на задължението за плащане съгласно договор № 01/04/1//0/03224/ от 14.05.2016 г., сключен между [фирма] и Държавен фонд „Земеделие“, и датата на постъпването на сумата по сметка на дружеството. Твърди се, че за [фирма] е настъпила имуществена вреда в размер на изтеклата за периода законна лихва поради издадения от административен орган на Държавен фонд "Земеделие" административен акт, отменен като незаконосъобразен от съда.

Настоящото дело е образувано, след като с решение № 14759 от 27.11.2020г. по адм.д. № 9537/2019г. Върховният административен съд (ВАС) е обезсилил решение № 3475/22.05.2019 г. по адм. дело № 13243/2018 г. на Административния съд С. – град (АССГ) и е върнал делото на съда за ново разглеждане от друг състав. За да постанови решението си ВАС е приел, че при първото разглеждане на делото от АГГС се е произнесъл по нередовна искова молба.

С оглед указанията дадени от ВАС в мотивите на решение № 14759 от 27.11.2020г. по

адм. д. № 9537/2019г., на ищеца са дадени указания да уточни исковата си претенция. С уточнение на искова молба от 17.12.2018г. по адм.д. № 13243/2018г. по описа на АССГ [фирма] моли съда да осъди ответника да му заплати сумата 126 673,13 лева, представляваща пропуснати ползи в размер на законната лихва за забава от деня на неизпълнението на задължението му по договор № 01/04/1/0/03224/ от 14.05.2016 до деня на реално извършеното плащане, ведно със законната лихва от деня на подаване на исковата молба до пълното изплащане на дължимата сума и направените по делото разноски. Уточнено е, че претенцията не се основава на неизпълнението на административен договор, нито на мълчалив отказ.

За периода от 20.10.2016г. до 17.01.2017г. претенцията е в размер на 24402,39лв. и се основава на бездействието на ответника да изпълни задължението си по закон – фактическо действие по заверяване на сметката на ищеца с одобрената в договора сума – т.е. да извърши авансово плащане или мотивирано да откаже извършването на авансово плащане.

За периода от 17.01.2017г. до 25.01.2018г. претенцията в размер на 102270,74лв. се основава на незаконосъобразен административен акт – заповед за спиране обработката на плащане, отменен с определение от 12.10.2017г. на АССГ.

В съдебно заседание ищецът поддържа исковата молба, както е уточнена. Моли съда да я уважи изцяло. Не ангажира нови доказателства. Претендира разноски.

В отговор на исковата молба ответникът оспорва изцяло предявения иск. Твърди, че плащането по договора е свързано с изпълнение на задължения от страна на ищеца, че за него не са настъпили вреди, тъй като не е започнал изграждането на инвестицията. Ответникът счита, че липсват две от кумулативните предпоставки за ангажиране на отговорността – причинен вредоносен резултат и причинна връзка между отменената заповед за спиране № 03-РД/120 от 17.01.2017г. и твърдяното бездействие и претендираната имуществена вреда. Моли съда да отхвърли исковата молба като неоснователна и недоказана. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на СГП дава заключение, че искът е неоснователен и недоказан.

Административен съд София-град, като обсъди събраните по делото доказателства и съобрази разпоредбите на закона, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Между [фирма], в качеството му на ползвател, и Държавен фонд „Земеделие“ (ДФ „Земеделие“/ДФЗ) е сключен договор № 01/04/1/0/03224 от 14.05.2016 г., с който е уговорено предоставянето на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 4.1. „Инвестиции в земеделските стопанства“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от програмата за развитие на селските райони за периода 2014- 2020 г., съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони за изпълнението на одобрен проект № 01/04/1/0/03224 „Изграждане на оранжерийен комплекс в УПИ III, ПИ 0002013 в землището на [населено място], м. Киселица, общ. С.“. В раздел II „Размер и начин на плащане на помощта“ са уговорени условията и сроковете за плащане съгласно него и Наредба № 9 от 21 март 2015 г. за прилагане на подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. (Наредба № 9 от 21.03.2015 г./ Наредбата).

На 14.09.2016г. [фирма] е подало заявка за авансово плащане № 01/04/0/03224/1/01 от 14.09.2016 г. по Договор № 01/04/1/0/03224 от 14.05.2016 г. за

отпускане на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделските стопанства“ от мярка 4 от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г.

По жалба на [фирма], е образувано адм. дело № 11992 по описа за 2016 на Административен съд София – град, срещу мълчалив отказ на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“ по подадената заявка за авансово плащане № 01/04/0/03224/1/01 от 14.09.2016 г. по Договор № 01/04/1/0/03224 от 14.05.2016 г.

Със Заповед № 03-РД/120/17.01.2017 г. на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“, на основание чл.37, ал.4, т.2 от Наредба № 9/21.03.2015г. за прилагане на подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделските стопанства“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г., е спряна обработката на заявка за авансово плащане с Уникален идентификационен № 01/04/0/3224/1/01/14.09.2016г., Уникален регистрационен № 625718, до окончателното приключване на проверки от Апелативна прокуратура –гр. С. и е удължен срокът за обработка на цитираната в т.1 заявка за плащане с времето до получаването на резултати от извършените допълнителни проверки и необходимата информация от компетентните органи и структури, за установяване на обстоятелствата от значение за по-нататъшното разглеждане или отхвърляне на подадената заявка.

С последваща жалба с вх. № 3456/07.02.2017 г. в АССГ, подадена от [фирма], е оспорена Заповед № 03-РД/120/17.01.2017 г. на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“,

С Определение № 7018/12.10.2017 г. по адм. дело №11992 по описа за 2016 г. по описа на АССГ е отменена Заповед № 03-РД-/120/17.01.2017 г. на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“, като административната преписка е изпратена на ДФ „Земеделие“ за продължаване на производството по подадена заявка за авансово плащане с Уникален идентификационен № 01/04/0/3224/1/01/14.09.2016г., Уникален регистрационен № 625718, от [фирма]. С посоченото определение жалбата на [фирма] срещу мълчалив отказ на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“ по подадена заявка за авансово плащане № 01/04/0/03224/1/01 от 14.09.2016 г. по Договор № 01/04/1/0/03224 от 14.05.2016 г. за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 4.1 “Инвестиции в земеделските стопанства“ от мярка 4 от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г., е оставена без разглеждане като производството по делото в тази част на жалбата е прекратено.

С Определение № 14176 по адм. дело № 12962/2017 г. по описа на Върховният административен съд /ВАС/ - Четвърто отделение, е оставена без разглеждане частна жалба, подадена от изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“ срещу определение № 7018 от 12.10.2017 г., постановено от Административен съд София-град, по адм. д.№ 11992/2016г., а производството по адм. д.№ 12962/2017г. по описа на ВАС е прекратено.

Установената фактическа обстановка не се оспорва от страните.

При така установената фактическа обстановка и събраните по делото доказателства съдът прави следните правни изводи:

Относно допустимостта на иска:

Претенциите са с правно основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ във вр.чл.203 и сл. от АПК, предвид изложените фактически обстоятелства в исковата молба и направеното уточнение, че ищецът е неблагоприятно засегнат и е претърпял имуществени вреди,

пряка и непосредствена последица от незаконосъобразно бездействие и отменен по съдебен ред като незаконосъобразен административен акт – Заповед № 03-РД-/120/17.01.2017 г. на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие”. Искът за обезщетение е предявен срещу надлежен ответник- юридическото лице, в чиято структура е органът, издал незаконосъобразния административен акт/ от чието бездействие се претендират вреди и е допустим за разглеждане в производството пред Административен съд София-град по реда на глава XI от АПК, като предявен пред съда по седалището на увредения. Изпълнено е и условието на чл. 204 ал. 1 от АПК, тъй като вредите се претендират от акт, издаден при упражняване на административна дейност - заповед, която е отменена по предвидения в закона съдебен ред с влязло в сила съдебно определение, предвид изложените правни съображения на съда по-горе. На основание чл.204, ал.4 АПК, Незаконосъобразността на бездействието се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетението.

Разгледана по същество, исковата претенция е основателна и доказана по следните съображения:

Основателността на иск с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ предполага установяване кумулативното наличие на визираните в разпоредбата предпоставки: незаконосъобразен административен акт, действие или бездействие на административен орган или негови длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, настъпване на вреди от тях и причинна връзка между незаконосъобразния акт, действие или бездействие и вредоносния резултат. Съгласно разпоредбата на чл.4 от ЗОДОВ, отговорността на държавата по чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ може да бъде ангажирана само за имуществените и неимуществените вреди, които са пряка и непосредствена последица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. При недоказване на която и да е от посочените предпоставки, обезщетение не се присъжда, като доказателствената тежест е за ищеца. По отношение на първия елемент - отменената заповед представлява властнически акт на административен орган при неговата административна дейност. Неговата незаконосъобразност е установена с акт на съда – влязло в сила определение Определение № 7018/12.10.2017 г. по адм. дело №11992 по описа за 2016 г. по описа на АССГ.

За периода от 20.10.2016г. до 17.01.2017г. претенцията на ищеца се основава на незаконосъобразното бездействие на административния орган. Отменената Заповед № 03-РД-/120/17.01.2017 г. е издадена на 17.01.2017г., поради което, както е посочено в Решение № 14759 от 27.11.2020г. по адм.д № 9537/2019г. на ВАС, няма как тя да причини на ищеца имуществена вреда в този период.

Заявка за плащане е подадена на 14.09.2016г. Ответникът не се ангажира с твърдение, нито сочи доказателства за това колко работни дни са били нужни за отстраняване на констатирани нередовности /или непълноти или за извършване на допълнителни проверки. Такива действия не са предприети от фонда в периода 14.09.2016г. – 17.01.2017г., когато е произнесен незаконосъобразният административен акт. Представената с отговора на исковата молба и с отговора на уточнението от 09.03.2012г. кореспонденция с ищеца, касае последващ период и е по повод оспорваната Заповед № 03-РД-/120/17.01.2017 г. В чл.44, ал.8 от Наредбата е предвидено, че в срок до 25 работни дни от датата на подаване на заявката за авансово плащане РА изплаща одобрената сума или мотивирано отказва авансовото плащане,

за което уведомява писмено ползвателя. Следователно, сумата по заявката за плащане е следвало да бъде изплатена най-късно на 19.10.2016г. С оглед изложеното, налице е бездействие на административния орган, което е в противоречие със задължението му по Наредбата и сключения договор.

Относно вторият елемент от отговорността наличието на вреда: Съдържанието на понятието „вред“ не е дефинирано от законодателя въпреки употребата му в редица разпоредби на Закона за задълженията и договорите (ЗЗД). Според трайното разбиране, наложило се в теорията и в съдебната практика, вредите са последици от засягане на субективни права, на защитени от правото блага, които не са предмет на права, както и от накърняване на фактически отношения, които правото защитава. Вредата представлява смущение, накърняване или унищожаване на блага на човека, представляващи неговото имущество, права, телесна цялост и здраве, душевност и психическо състояние.

Имуществените вреди представляват разликата между имуществото на кредитора след засягане на блага и това, което би имал, ако нямаше засягане. Те са два вида - претърпени загуби и пропуснати ползи. В настоящия случай се претендират пропуснати ползи – осуетяване на възможността ищецът да ползва и получи приход от паричните си средства.

От събраните доказателства, в това число и приетото заключение по допуснатата при първото разглеждане на делото от АССГ ССЕ се установява, че авансовото плащане по договора в размер на 985093,18 лв., по заявката от 14.09.2016г., е извършено ефективно и получено от ищеца на 25.01.2018г. Следователно, през периода от 20.10.2016г. до 25.01.2018г. дружеството е било лишено от възможността да ползва собствените си средства в размер на 985093,18 лв., като така е понесъл вреди във формата на пропуснати ползи, чийто минимален и неподлежащ на нарочно доказване размер е този, равен на размера на законната лихва за периода на задържане на сумата.

Липсата на необходимост от доказване на вреди в размер на законната лихва произтича от нормата на чл.86, изр.1 ЗЗД. Само в случай, че кредиторът твърди претърпени вреди в по-висок размер и претендира тяхното заплащане от своя длъжник, той ще следва да стори това в исково производство по общия ред (арг. чл.86, изр.2 ЗЗД). Според заключението на вещото лице, прието без възражения от страните, законната лихва за периода от 20.10.2016г. до 25.01.2018г. върху сумата от 985093,18 лв. е в размер на 126704,06 лв.

Съдът, по реда на чл.162, пр.1 ГПК, като съобрази, че не са необходими специални знания от областта на науката, изкуството, техниката или занаятите, изчислява размера на законната лихва върху сумата от 985093,18 лв. за периода от 20.10.2016г. до 16.01.2017г. в размер на 24402,39 лв. и за периода от 17.01.2017г. до 25.01.2018г. в размер на 102270,74 лв.

Неоснователни са възражения на ответника, че не е налице твърдяната вреда, защото ищецът не е започнал изграждането на инвестицията, доколкото в случая се претендира, че вредата е в размер на законната лихва, след като е бил лишен от възможността на използва парите си.

Налице е и третата предпоставка за ангажиране отговорността на ответника - причинно-следствената връзка между незаконосъобразното бездействие на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“/ незаконосъобразната заповед на изпълнителния директор на ДФЗ и имуществената вреда от 126704,06 лв. – съответно

за периода от 20.10.2016г. до 16.01.2017г. в размер на 24402,39 лв. и за периода от 17.01.2017г. до 25.01.2018г. в размер на 102270,74 лв. Ако бе изпълнил задължението си по чл. 44, ал.8 от Наредбата за плащане, съответно, ако не беше издадена заповед за спиране обработването на заявлението за плащане, ищецът не би се лишил от правото да ползва собствените си средства в посочения размер за съответните периоди.

Кредиторът не дължи покана към длъжника по аргумент от чл.84, ал.2 ЗЗД – разпоредбата визира момента на възникване на изискуемостта на едно облигационно задължение, чийто източник е договор. Паричното задължение на ДФЗ обаче намира своето правно основание в осъществено от негов орган непозволено увреждане, поради което приложима е нормата на ал.3 на чл.84 ЗЗД.

На следващо място, главният иск е насочен към репарирание на вредите, причинени на ищеца от незаконосъобразен акт на орган на ответника, изразява се в пропуснати ползи и се измерва със законната лихва. Тази претенция е самостоятелна и не е свързана с дължимото от деликвента обезщетение за забава при изплащане на обезщетението за причинени имуществени вреди, което обезщетение за забава представлява самостоятелно по вид и основание парично задължение на длъжника, обусловено от и дължимо се заради ненавременното изпълнение на паричното задължение за обезвреда и по силата на закона (чл.86, изр.1 ЗЗД) се измерва също със законната лихва.

По тези съображения предявените иски като основателни и доказани следва да бъдат уважени за целия претендиран размер общо 126 673,13 лв., като за периода от 20.10.2016г. до 16.01.2017г. претенцията е в размер на 24402,39лв. и се основава на бездействието на ответника да изпълни задължението си по закон – фактическо действие по заверяване на сметката на ищеца с одобрената в договора сума – т.е. да извърши авансово плащане или мотивирано да откаже извършването на авансово плащане, а за периода от 17.01.2017г. до 25.01.2018г. претенцията е в размер на 102270,74лв. и се основава на незаконосъобразен административен акт – заповед за спиране обработката на плащане, отменен с определение от 12.10.2017г. на АССГ. В този смисъл е и практиката на ВАС, обективирана в решения, постановени по адм. д № 6695/2020г, адм. д. № 972/2017г. и др.

С оглед основателността на главния иск, основателна е и акцесорната претенция на ищеца за заплащане на обезщетение за забава в размер на законната лихва върху уважения размер на обезщетението, считано от датата на предявяване на иска до окончателното изплащане на задължението.

На основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ и чл.226, ал.3 АПК, основателна е претенцията на ищеца за присъждане на сторените в производството разноси, в размер на 2150 лв., съгласно представения списък и доказателствата за извършените плащания, от които: 25 лв. заплатена държавна такса, 1950 лв. заплатено адвокатско възнаграждение и 150 лв, заплатено възнаграждение за вещо лице.

Така мотивиран, Административен съд София-град, I отделение, LXV състав,

РЕШИ:

ОСЪЖДА, на основание чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, Държавен фонд „Земеделие“ да заплати на [фирма],

ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление [населено място], Софийска област, обезщетение за претърпени имуществени вреди общо в размер на 126 673,13 (сто двадесет и пет хиляди шестстотин седемдесет и три лева и тринадесет ст.), представляващи пропуснати ползи, които за периода от 20.10.2016г. до 16.01.2017г. са в размер на 24402,39лв. и са причинени от незаконосъобразното бездействието на ответника да изпълни задължението си да извърши авансово плащане, заявено със заявка от 14.09.2016г., и за периода от 17.01.2017г. до 25.01.2018г. са в размер на 102270,74лв. и са в резултат на незаконосъобразен административен акт – заповед № 03-РД/120 от 17.01.2017г. на изпълнителния директор на Държавен фонд “Земеделие” за спиране обработката на плащане, отменена с определение от 12.10.2017г. на АССГ.

ОСЪЖДА Държавен фонд „Земеделие“ да заплати на [фирма], ЕИК[ЕИК], 2150 (две хиляди сто и петдесет) лв. разноски по делото.

Решението подлежи на обжалване чрез Административен съд София-град пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: